

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes De Actibus Humanis

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716

Plura practica quæsitæ de proximo peccandi periculo examinantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39981

ratio occasionis auget periculum peccandi.

Hinc *num. 66.* infert filium familias non teneri exire domo paternâ, in qua habet concubinam, dum illi est intollerabilius deserere domum, quam non succumbere occasione peccandi, & obligatio domum vitandi præberet illi majorem peccandi occasionem.

Illatio hæc à fortiori habet locum in filiafamilias, habente domi complicem fornicationis.

Eandem doctrinam applicat periculo peccandi in officio, dum istud est necessarium medium vitam sustinendi, si autem facile deserere potest, & tamen vitam sustentari, est indubitata deserendi obligatio.

782. Duo obijciuntur contra primam partem conclusionis tertiæ, & conclus. quintam quoad obligationem moralem. Primo, filiusfamilias aut Filiafamilias tenetur domum paternam fugere dum ea incendio conflagrat, etsi fuga sit moraliter impossibilis, ergo etiam tenetur fugere incendium spirituale animæ cum morali impossibilitate fugiendi. Secundo, ob centum aureos moraliter necessarios ad vitam sustentationem non licet se exponere periculo favientis Leonis, ergo nec periculo peccandi.

Respondeo ad primum, negando consequentiam quia manendo in domo conflagraret certo sine spe conservandi vitam, è contra sine fuga externa occasio- nis potest vitare peccatum extenuando periculum formale per actus de quibus *num. 773.*

Exemplum ab incendio ductum evincit solummodo, quod etiam propter ex-

R. P. Karch, Diff.

tremam necessitatem vitandam non possit ullus se exponere periculo proximo, seu formali lethaliter peccandi juxta conclusionem quartam, secus quod nequeat vitari occasio externa. Hinc.

Ad secundum Respondeo consequentiam esse bonam de periculo peccandi formali, per *num. 780. Vers. Respondeo ergo.* de materiali vero, & de occasione externa non valet, disparitas est, quod in antecedenti non supersit aliud medium vitandi mortis periculum, quam non acceptando centum aureos, oppositum dic de consequenti, de quo mox plura.

Plura practica quesita de proximo peccandi periculo examinantur.

783. **Q**uaeres primò, Titia, cohabitabat thoraliter Cajo obligato illi solvere centum aureos, vel vero Titia dedit Cajus mutuos totidem, si Titia deserat cohabitationem, amitteret centum aureos, similiter Cajus, si illam domo pellat periclitatur manifestè de suorum amissione, potestne alteruter absolvi nempe Titia sine obligatione cohabitationem deserendi, & Cajus quin expellat Titiam?

Ratio simpliciter affirmandi est, quod centum aureorum amissio videatur moralis necessitas retinenda occasionis excusans à peccato per *conclus. 5. num. 780.* & ita tradit Joan. Sanch. in *Select. D. 10. num. 20.* Navarr. *summa cap. 3. num. 26.*

Responder Pal. *p. 1. tract. 2. D. 2. p. 9. §. 3. num. 14.* non excusandum, Dddd

si occasio sit diuturna, & graviter moveat, neque ex amissio debito grave damnam patiatur sed est deferenda occasio.

Respondeo conformiter dictis *num.* 780. in conclus. quinta negative, nisi centum aurei sint necessarij moraliter ad vitæ sustentationem, ut si sine illis non nisi ægerrimæ possit vivere.

784. Quæres secundo, an sit obligatio fugiendi occasionem externam, quando hæc moraliter non est vitabilis, ex altera vero parte Confessarius judicat concubinarium mansurum in periculo formali, ut si est moraliter certus illum non adhibiturum media necessaria Spiritu- alia, ut ab intrinseco, id est, per actus internos tollatur formale periculum. Respondeo negative, quia ex duobus medijs, uno moraliter impossibili, altero moraliter possibili ad consecutionem finis non est obligatio eligendi moraliter impossibile, dum potest eligi moraliter possibile, etsi supponatur quis nolle ponere moraliter possibile, etsi enim nolit hoc ponere, potest tamen ponere, & licet tunc maneat in periculo, attamen non est obligatio vincendi moralem impossibilitatem, quia stante hoc potest formale periculum fugere per actus internos, quos si nolit adhibere, est incapax absolutionis, Cardenas *Crisis Theolog. Disput. 18. n. 194.*

785. Quæres tertio, quid si moralis impossibilitas vitandi occasionem externam concurrat cum morali impossibilitate extenuandi periculum proximum peccandi per efficac propositum non peccandi, ut si puella omnibus vitæ medijs destituta alatur à concubinario, qui eam certo expellet domo, si commercium re-

cuset: hoc casu complicatur occasio externa, & proximum, seu formale periculum: neutra pars est moraliter vitabilis; non occasio, quia, nisi in eo perseveret, non habet alimenta; non formale periculum, quia nequit habere efficac propositum manendo, nisi resistat, si autem resistit, certo ejicitur. Respondeo puellam obligari domo egredi, Carden. cit. *Dissert. 40. num. 146.* quia quando medium moraliter impossibile est unico necessarium evitandi peccatum mortale, est obligatio id eligendi, ut ex terminis est notum, cum mortale sit vitandum etiam cum vitæ jactura, sed in hoc casu fuga hujus domus est medium unice necessarium evitandi peccatum mortale, ergo est obligatio eligendi fugam hujus domus. Quapropter hæc puella non est absolvenda priusquam sponte deserat occasionem, quia est urgentissimum indicium inefficacis propositi, si egredi nolit sponte, sed duntaxat vi expulsa, est enim moraliter certa se expellendam, nisi consentiat, sed cum certitudine, & cum nolitione sponte egrediendi, non potest stare efficac propositum, sed indicat quod volendo persistere velit continuare concubinatum, Carden. *num. 150.*

786. Quæres quarto, an impossibilitas Theologica deferendi occasionem externam, id est, proveniens ex præcepto (de qua *num. 774.*) liberet à peccato retentionem occasionis, aut ejusdem aditum e. g. scemina est in vitæ periculo, nisi Chyrurgus v. g. Petrus secretis partibus applicet medelam, hic autem experientia didicit se inde ordinariè labi in voluntatis pollutiones, is necessitate Theologica

logici vi præcepti Charitatis, imò etiam iustitiæ si sit stipendiatus, debet mederi, teneturne mederi, aut declinare occasionem lapsus non medendo. Respondeo obligari ad medendum, Carden. cit. *Disp. 18. num. 205.* quia in concursu duorum præceptorum compossibile, est utrumque implendum, sed hic est concursus similis, nempe præceptum operæ ferendi proximo, & præceptum declinandi formale periculum, seu occasionem externam peccandi; estque utrumque implebile, primum medendo, secundum extenuando. formale periculum per actus proprios juxta *num. 773.*

Dixi imò etiam *Fustitia &c.* quia si non sit obligatio ex Iustitia, essetque alius, qui posset mederi, non posset Petrus ejusmodi obsequium præstare (nisi medela foret moraliter necessaria ad sui sustentationem) conscius suæ fragilitatis, & lapsus frequentis, etsi proponeret emendare, quia hoc propositum ob tenuitatem adversus vehementiam passionis est inefficax ad tollendum formale periculum per *num. 775. & 776.*

Resolutio data ad quæstionem procedit in pluribus similibus eventibus, ut in Parocho ex Iustitia obstricto audire confitentes etiam fœminas Parochianas, in quarum confessionibus experitur ordinarie pollutiones voluntarias, seu cum consensu. In Religioso adstricto ad eandem ex obedientiæ præcepto. Uterque periculum materiale non amat, sed patitur (nempe si alia via evadendi non superest) Pal. *num. 113.* Rhodes. *de peccatis D. 1. 7. 3. S. 2.*

Notantur dixi: *Si alia via evadendi non superest:* nam si Parochus po-

test habere Vicarium, tenetur ad conducendum, ut evitet occasionem, cum aliter nequeat extenuari formale periculum: aut si habet patrimonium sufficiens debet Officium resignare; Religiosus vero debet à superiore petere liberari à tali functione, si potest sine nota infamia, cit. Pal.

787. Quæres quintò an pœnitens sapius absolutus propter grave detrimentum, ne scilicet faceret jacturam bonorum temporalium moraliter necessariorum ad vitam (quam jacturam subiret remotà à se occasione) sed semper relabitur sine ulla emendatione, sit cogendus ad istam jacturam pro obrinenda absolutione. Affirmat Soares *de Pœnit. D. 32. S. 2.* in fine.

Respondeo per se loquendo negativè cum Dicastill. *de Pœnit. D. 6. n. 354.* Lugo *de Pœnit. D. 14. n. 156.* Ratio, quia adhuc stare potest verus dolor cum vero proposito absque voluntate deferendi occasionem cum tanto damno.

Dixi per se loquendo, nam per accidens est locus sententiæ Suarij, potest enim aliquando, imò debet Confessarius absolutionem differre, quoniam frequens relapsus potest fundare prudentem præsumptionem inefficacis propositi, istud enim dum est efficax, non solet tam facile, aut tam cito infringi circa id, quod moraliter præstari potest Lugo *n. 160.*

Dubitabis an dicta de obligatione vitandi occasionem peccandi procedant non tantum respectu peccati determinati in specie, sed etiam in communi, seu in genere, ut si ex conversatione cum amico labaris sepe nunc in peccatum luxu-

ria, nunc furti, nunc ebrietatis, &c. Respondeo affirmative cum Lugo à num. 161. Dicastill. à num. 359. quia non minùs peccatum mortale in communi est vitandum, quam determinatum, seu in specie, quando est medium moraliter possibile illud subterfugendi, uti moraliter vitari potest certa persona, aut certa domus, aut etiam si plures personæ, aut domus sint vitandæ, possuntque moraliter vitari, dummodo non sint multæ. Hinc viduus oneratus copia prolium tenerarum, pro quibus carere non potest aliquâ femina, nec uxorem habere potest defectu mediolorum, aut non datur femina volens illi nubere, ille autem est in proximo periculo peccandi cum femina conductâ qualicumque sive senæ: sive juvene, ejusmodi viduus non potest obligari ad præsentem, quam habet, dimittendam, quia per hujus dimissionem non cessat periculum cum alia assumenda. Hic ergo curandus est alijs remedijs differendo ad tempus absolutionem.

Opportunè potest inquiri quibus sit neganda, aut differenda absolutio, & quando pœnitens præbeat indicia dubie, aut debite dispositionis pro absolutione?

788. **E**Xistimo non fore ingratum Confessarijs præsertim junioribus, si arreptâ occasione ex periculo peccandi, de quo §. quinti est titulus, descendam ad enodandas difficultates, quas attingit præsens mota inquisitio, habentque nexum cum peccandi periculo.

Nulli impertiri posse absolutionis beneficium, qui voluntariè retinet occasionem externam proximam peccandi, liquidum est ex num. 780. eo quod ejus retentio sit mortaliter mala.

Difficultas prima est, an potens moraliter deferere occasionem proximam peccandi possit saltem primâ vice absolvi, antequam illam deferat cum firmo proposito illam tollendi.

Conspirant universi Doctores publicum concubinarium non esse publicè absolvendum etiam primâ vice ante ejectionem concubinam, quia talis absolutio esset scandalosa, Platelius p. 5. *Cursus Theologici* num. 848. An autem privatim possit absolvi est eadem difficultas, ac de eo, cujus concubinatus est secretus, de quo præsens est quaestio, ad quam quid sentiant Doctores referam, priusquam respondeam.

Occultum concubinarium posse absolvi primâ vice, imò etiam secunda docet Pal. 1. p. tr. 2. D. 2. p. 9. §. 3. n. 18. monet tamen rarò esse absolvendum ante ejectionem præsertim ex jis, qui semel intra annum confitentur, quod extendit et si Confessarius rite judicaret dispositum, quia et si tunc non ageret contra munus Judicis, ageret tamen contra munus Medici, qui præcavere debet futura mala, quibus se implicat ejusmodi, si absoluti ante amotam occasionem dimittantur, uti docet experientia.

Moya de Pœnit. tr. 3. D. 7. q. 5. num. 8. antecedenter à Confessario non reprehensum, modo autem correptum, si advertat extraordinarium dolorem, ac propositum efficacissimum relinquendi statim